

v okrajnem cestnem odboru Il. Bistrica g. Jožef Domladiš, posestnik v Il. Bistrici, načelnikom, njegovim namestnikom pa g. Jakob Križnar, posestnik v Zagorji;

v okrajnem cestnem odboru Vipava g. Matej Lavrenčič, posestnik v Vrhpolji, načelnikom, njegovim namestnikom pa g. Andrej Rován, posestnik na Colu;

v okrajnem cestnem odboru Ljubljanska okolica g. Andrej Knez, posestnik na Viču, načelnikom, njegovim namestnikom pa g. Jak. Matjan, posestnik v Gornji Šiški.

Naši dopisi.

Na Dobrovi 17. maja. Letošnja pomlad je pravi čemerni čudak, ki svoj prijazni obraz skoraj neprestano skriva. Vedno deževje silno ovira kmetovska dela na polji in drugod. V roki letos pocepljena drevesa in nekaj hruševih pikirancev smo posadili v drevesnico še le zadnje dni.

Časniki javljajo, da so se hrošči tu in tam v ogromni množini prikazali. Županstva, posestniki, učitelji in šolska mladina ima polno nujnega posla, da jih kolikor mogoče zatro. Hvala Bogu! te nadloge letos tod do sedaj še ni. Le posamezne samotarje je videti. Glogovega belina so lansko leto posestniki in šolski otroci ter zadnji trije mrzli dnevi meseca marcija popolnoma uničili. Prav redka je kaka gosenica njegova.

Pred kakimi 10 dnevi je bilo tukaj še cele trume vran in kavk, sedaj se le posamezne okoli preletavajo. Ljudje so bili v skrbeh za svoje turščične nasade. Zgodilo se je pa drugače. Kakor hitro je pričel onkraj „Utiškega hribovja“ doli ob Posavji lesti hrošč na dan, izginile so od tod tudi precej vrane in kavke. Odletele so na pomoč ljudem v sosednje kraje, koder se je prikazal sovražnik kmetijstva.

Dasi je zelo neugodno vreme, razvija se vendar sadno cvetje še zadosti povoljno. Bolj zgodnje vrste odcvetle so prav lepo in nastavile obilnega zaroda.

Koristni ptički, osobito senice in brglezi, so po zimi ob hrani, katero so jim tod po vaseh kaj pridno posipali, pobirali tudi prav marljivo izza šuple drevesne lubadi cvetne lubadarje (cvetodere), ki jih je letos po nekaterih drevesih komaj opaziti. Po bolj poznih vrstah jih je nekoliko več, a škode posebne ne bodo storili. Malega zmrzlikarja je nekoliko več, a ptiči jih kaj marljivo uničujejo. Naj se le opazujejo drobne seničice, kako so pri tem delu neugnane, in skrbeli bodo za nje ob hudi zimi še z večim veseljem.

Preteklo noč je tukaj silno grmelo in treskalo. Ob 1/2 11. uri zvečer tresčilo je v Žejah pri posestniku Petru Krmelji, hišna št. 19, v hlev, kateri je bil s hišo vred pod enim krovom. Strela je užgala, in hipoma bilo je poslopje, krito s slamo, v ognju. Strela je ubila v hlevu

pri tej priči enega vola. Čudno je pa, da se pastirju, ki je imel svojo posteljo v kotu tikoma onega vola in je že spal, prav nič ni zgodilo. Drugo živino so oteli vso. Gospodarju je zgorelo poleg krova na hlevu in hiši tudi seno. Posebno prizadeta sta pa pri tem požaru uboga dekla in hlapec, katerima je zgorela vsa obleka, ki sta si jo težko prislužila. Gospodar je za pogorelo poslopje zavarovan s 500 gld.

Dasiravno v pozni noči in hudem vremenu, ko navadno uže vse počiva, prihitelo je iz bližnjih vasi poleg požarne brambe Viške veliko ljudi, kateri so z vso silo delali, da se ni ogenj razširil ter da ni prodril tudi v spodnje prostore in shrambe. Slava jim! Tudi severni veter je vplival kaj ugodno. Ob nasprotnem jugu bi ne bilo skoraj moči na tej strani stoječih poslopij obvarovati ognja.

Vodstvo deželne kmetijske šole v Grmu nam je poslalo to pomlad cepičev dolenske voščenske, c. kr. gozdno nadzorništvo za Kranjsko je pa razen gotovih stroškov za razrezovanje in zavoje brezplačno nakazalo 8000 vrbovih sadik (potaknencev). Posajene vrbe uže kaj lepo poganjajo. Obema dobrotnikoma bodi preiskrena zahvala javno izražena! Rant.

Iz Ljubljane. — Odlikovanje. Presvetli cesar je podelil veroučitelju na Ljubljanski učiteljski pripravnici preč. gosp. Josipu Klemenčiču povodom njegovega umirovljenja zlati zaslužni križec s krono.

— Na Graškem vseučilišči je napravil č. g. Ivan Bezeljak, kapelan v Logatci, izkušnjo iz cerkvenega prava in cerkvene zgodovine.

— Izpreobrnitev. Binkoštno nedeljo bodeta pri oo. frančiškanih v Mariboru vzprejeta v katoliško vero dva luteranca. Drugi dan pa prestopi tam h katoliški veri židinja Roza Hochstädter.

— Gospod deželni predsednik baron Winkler se je odpeljal v soboto v Gorico ter ostane tam en teden.

— Dne 16. t. m. je dr. Holub odprl razstavo svojih zbirk, katere je nabral v južni Afriki.

— Za ravnatelja kaznilnice v Ljubljani je imenovan g. Karol Paraskovich iz Stanislava.

— Češka razstava. Letos je preteklo sto let, kar so bili na Češkem priredili deželno razstavo, ki je bila ena izmed prvih enake vrste v Evropi. Čehi so zatorej sklenili, stoletnico tega važnega dogodka za češko kraljestvo praznovati letos z novo deželno razstavo, da izpričajo ž njo svetu velikanski napredek, ki ga je storil njih narod v minolih sto letih. Tej razstavi je namen edino narodno-gospodarski, in zato bi se je morali udeležiti vsi prebivalci češkega kraljestva brez razločka narodnosti. Presvetli cesar, uvažujoč preimenitni pomen takega podjetja, blagovolil je vzprejeti najmilostneje protektorat tej razstavi. Dotični odbor se je sestavil iz Čehov in Nemcev, in vse je kazalo, da bodeta obe narodnosti z zdru-

ženimi močmi delali na to, da krepko uspeje to podjetje v čast in slavo ter v korist češki deželi. Pridno so se oglašali razstavljalci oboje narodnosti. Pa kaj se zgodi? Ko se niso mogli zediniti ob nesrečni češko-nemški spravi prvaki dotičnih narodnosti med seboj in so bile zahteve nemške take, da jih niso mogli odobravati niti najzmernejši Staročehi, vzkipela je politična strast Nemcem tako hudo, da so sklenili v svojem klubu, da se Nemci ne smejo udeležiti razstave, ter se tako maščevali nad Čehi. Voditelja nemška dr. Plener in dr. Schmeykal sta mislila namreč v svoji zaslepljenosti, da sploh ni mogoča razstava, ako se je ne udeleže ter ne podpirajo Nemci. Od takrat so začeli nemški listi strastno napadati to podjetje, ne oziraje se na to, da mu je pokrovitelj sam presvetli cesar. Imenovali so to razstavo „bubenečki semenj“, in segala je njih strast tako daleč, da niso hoteli v svoje liste vzprejemati niti inseratov o ujej za drag denar. Ali Nemci s svojim postopanjem razstave niso prav nič uničili, le izpodbodli so češki narod k čudoviti vztrajnosti, ki je privedla njih podjetje ne samo do dostojnega, marveč do nepričakovano velikanskega uspeha. Na 360.000 □ metrov obsezajočem prostoru vzdignje se danes vse polno palač, vil in paviljonov, izmed katerih mole v nebo mnogi stolpi. Po teh poslopih je razstavilo 5500 razstavljalcev svoje izdelke, ki pričajo o velikanskem narodno-gospodarskem napredku češkega naroda in njegovih duševnih proizvodih ter dokazujejo, da se meri narod češki v kulturnem oziru z vsakim drugim narodom. Če pomislimo, da je izmed 5500 razstavljalcev samo 800 nemških, namreč 500 onih, ki so pred sklepom kluba nemških deželnih poslancev svojo udeležitev prijavili, in pa 300 onih, ki se niso za ta sklep zmenili ter tako bili, pametni da jim je bila bolj mar svoja korist nego dr. Plenerjev šovinizem, potem moramo priznati letošnji deželni razstavi na Češkem eminentno češki značaj. Ker je pa uspeh velikanski in bo vsled tega ugled češkega naroda neizmerno povečan, zato je za Čeha boljše, da se je brez njih krivde tako zgodilo, in le zahvalni bi morali biti Nemcem zato. Slovesno otvorjenje razstave je bilo dne 15. t. m. Presvetlega cesarja je namestoval brat njegov nadvojvoda Karol Ludovik. Otvorjenje se je vršilo jako slovesno. Zjutraj ob 6. uri naznanjalo je streljanje topičev in glasniki, ki so iz cerkvenih zvonikov trobili fanfaro, da je napočil imenitni dan. Takoj za rana je bilo po mestnih ulicah vse živo. Okoli osme ure so se začela zbirati društva z zastavami in godbami na določenih krajih. Pred razstavo se je nabiralo vedno več ljudstva. Okolo 9. ure so se začeli shajati v obrtni palači, kjer stoji cesarski paviljon, odličnjaki, ki jih je vzprejemal odbor razstavnih. Okolo 1/2 10. ure so prišli ministri Falkenhayn, Pražak, Gautsch, Bacquehem in Zaleski ter se tudi podali v obrtno palačo. (Dalje in konec prih.)

— S takimi surovostimi se še ponašajo! V svoji nedeljski številki pripoveduje „Il Piccolo“ s posebno

slastjo, kako je poulična sodrga v mestu Bujskem napala dva duhovnika, tako da sta morala župan in žandarmerija posredovati. Menili bi, da je taka zdivjanost na sramoto vsaki stranki; no, nasprotnikom našim se dozdeva to posebno častno. Sram jih bilo! — O dogodku samem se nam piše: „Dne 8. t. m. dogodil se je v Bujah čin, pričajoč o nečuveni surovosti. Duhovnika Bottegaro in Stefanutti imela sta posla pri c. kr. sodišču v Bujah. Pozvana sta bila kot prič o dogodku, dovršivšem se v Oprtlu dne 15. t. m. (Tega dne je sodrga v Oprtlu napala in insultovala duhovnike, došle k dekanatski konferenciji). Ubogima duhovnikoma so morali priteči na pomoč vsi štirje žandarmi. Ali pobalini niso hoteli pokoriti se poveljem zapovednika postaje, radi česar so morali nekatere odvesti v zapor. Slednjič so morali vmes poseči mestna straža, župan in sodnik. Na ulici bilo je 500—600 teh surovežev, ki so grozno rjovelili. Oblasti so se bale velikih i gredov. Veleč. gospoda Bottegarja čakali so nekateri pol ure daleč pred mestom. V mestu bila so za napad pripravljena jajca, blato in druge stvari. Za rečenima duhovnikoma so kričali divjaki: Manjeli — deghe zo — čapeli — porchi de ščavi! Konjem g. Bottegarja porezali so uzde. O dogodku tem brzojavilo se je c. kr. namestništvu. V obče se misli, da je dogodek ta v zvezi z dogodkom v Oprtlu. Da vidimo, kaj store oblasti, pod kojih očesi se je vse to dogodilo! („Edinost.“)

— Banka „Slavija“ razpošilja ravnokar računski sklep za leto 1890. Iz obširnega poročila, kateremu so pridodejani jako pregledno sestavljeni računi, posnemamo sledeče številke: Koncem leta 1890. bilo je veljavnih: na življenje 31.133 zavarovalnih pogodb za kapital 21,759.439 gld., in na požar 186.464 zavarovalnih pogodb za kapital 193,793.247 gld. Zavarovalnine prejela je banka 1,691.894 gld. 70 kr., tedaj toliko, da se more vzporejati z vsako domačo, pa tudi inozemsko zavarovalnico. Kar se zlasti tiče vzajemnih zavarovalnic, naglasiti je, da je banka „Slavija“ v 22 letih prekosila vse sorodne jej zavode, dasi nekateri poslujejo že po petdeset let in še več. — Členom vzajemnih zavarovalnih društev izplačala je „Slavija“ vlani 1,008.291 gld. 76 kr. Fondi njeni znašajo okroglo šest milijonov goldinarjev. Čistega dobička ostalo je 109.641 gld. 36 kr., iz katerega se bode 14.867 gld. 83 kr. porabilo za to, da se plača onim članom življenskega oddelka, ki že pet let plačujejo zavarovalnino, 10 % dividende, ostanek pa pridodejal rezervnim fondom. — Jako lepo skrbi banka „Slavija“ za svoje uradnike in zastopnike, ker jim je ustanovila posebni pokojninski zalogi, katerih prva ima že 186.430 gld. 55 kr., druga pa 101.662 gld. 90 kr., premoženja. — Za škode plačala je „Slavija“ v 22 letih svojega obstoja lepo vsoto 18,245.999 gld. 82 kr. — To je v resnici uspešno poslovanje, na katerem je čestitati vestni upravi. Glede na te uspehe pa so po vsej pravici graje vredni oni rodoljubi, ki vsled kakeršnih koli predsodkov dajo prednost tujim, mnogokrat celo ino-

zemskim zavodom pred domačo „Slavijo“. Da, da! Izraz „svoji k svojim!“ imamo radi na jeziku, v dejanstvenosti pa se navadno ne menimo zanj.

— † Gospod Ivan Jenko, e. kr. profesor na Goriški gimnaziji in brat pokojnega pesnika Simona Jenka umrl je dne 17. t. m. v Gorici. Rojen je bil l. 1853. v Prašah pri Kranji. Blag mu spomin. — V Pragi je umrla grofinja Taafe, sestra ministerskega predsednika.

— Statističen zaznamek izvoznega blaga. Ker je dne 1. januarja 1891. l. v veljavo prišla dolžnost statistične zglasitve, izdal je Viktor Streichert, c. kr. poštni asistent v Gradci, „Statističen zaznamek blaga v alfabetskem redu“ z uvodom o najvažnejših predpisih za vnanji promet. To knjižico je dobiti pri vsaki knjigo-tržnici za 60 krajcarjev. Knjižica je zelo pripraven in vsega priporočila vreden pripomoček, in zato bi jo moral imeti zlasti vsak komptoir.

— Najvišji zdravstveni svet na Dunaji je priporočal ministerstvu za notranje reči, naj ukrene, kar je potrebno, da se prepreči ponarejanje živeža, ki se je začelo jako množiti v poslednjem času. Ministerstvo je izdalo vsled tega ukaz vsem pristojnim oblastim, naj ponarejevalce ostro kaznujejo po obstoječih postavah.

— C. kr. namestništvo v Trstu je razposlalo okrožnico do vseh okrajnih glavarstev in do magistratov v Trstu, v Gorici in v Rovinji, s katero naznanja, da se je v Dunajskem Novem Mestu dokazalo, da so imeli prasiči, prignani iz Virovitice na Hrvaškem, kužno bolezen v gobci in na parkljih, ter prepoveduje trgovino s hrvaškimi prasiči.

— Nakupovanje konj za c. in kr. vojsko. Da bi se nakupovali konji od vzrejevalcev samih, odredilo je kmetijsko ministerstvo dogovorno z vojnim ministerstvom, da se ob letošnjem premovanju na Primorskem nakupujejo lahko tudi za c. in kr. vojsko. Konji morajo seveda biti krepki in veliki ter sposobni za vsako rabo pri c. in kr. vojski, pa ne mlajši nego 4 leta niti starejši nego 7 let. Posrednja cena konjem, ko se bodo nakupili za artilerijo, določena je na 350 gld., za druge konje pa na 250 gld. Pri zadnjih se bode dala zvišati cena za 30 %. Nagrade se bodo delile, in sicer na Krku 3. septembra, v Gorici 12. septembra in v Pazinu 24. septembra t. l.

— Lunen mrk. Dne 23. t. m. bode mrknila luna. Začetek mrku bode o 5. uri in 46 minut zvečer, konec pa ob 9. uri in 23 minut. Popolni mrk bode ob 6. uri in 55 minut.

— Za ponesrečenih 22 pionirjev pri lanski veliki povodnji na Češkem je ukazal nadvojvoda Fran Ferdinand d'Este napraviti velik kamenen spominek v svojih kamenolomih na Češkem.

— Poseben vlak iz Ljubljane v Prago priredil bode gospod J. Pavlin v Ljubljani. Vlak pojde iz Ljubljane dne 26. junija t. l. dopoldne, ko pojde „Sokol“

v Prago. Cene bodo jako povoljne, in vlak bode prikladen tudi Tržačanom, Goričanom, Štajercem in Zagrebčanom, ki pa se bodo vsi morali pripeljati v Ljubljano, od koder bode skupen odhod. Podrobneje podatke o času in cenah bodemo priobčili v kratkem.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Rumunsko. — Bivši rumunski ministerski predsednik Joan Bratiano je umrl dne 17. t. m. po dolgi bolezni. Pokojnik je bil najboljši rumunski državnik.

Srbija. — Strije kralja Milana grof Hunyady je bil one dni v Belem Gradu, da bi kraljico Natalijo pregovoril, da se prostovoljno uda sklepu vlade in skupščine ter ostavi Srbijo do polnoletnosti kralja Aleksandra. Opravil pa ni nič, ker je sklenila kraljica odločno, da se bode umaknila le sili.

Res bi bilo želeli, da bi kraljica v interesu srbske države in mladega kralja samega prostovoljno zapustila Srbijo ter s tem rešila regentstvo in vlado srbsko iz hude zadrege in sitnosti. Ali zameriti ne sme pa tudi noben pošteno misleč človek kraljici Nataliji, če se postavlja do skrajnosti v bran nečuveni krivici, ki se jej godi kot materi in kot kraljici. Če pomislimo, da tiče vzroki dognane, ali nepostavne ločitve med kraljem Milanom in kraljico Natalijo v tem, da je kraljica Natalija iz gole ljubezni do Srbije in naroda srbskega začela svariti svojega moža kralja Milana, naj opusti svoje državi pogubno početje, naj skrbi za Srbijo, ne pa ugaja svojim mehkužnim pohlepnostimi; ako vemo, da so te svaritve kraljičine provzročile sovraštvo kralja Milana do kraljice, ki je postalo sčasoma jako strastno, da je zahteval ločitev od nje; če nam je dalje znano, da ni kompetentno vihovno cerkveno sodišče našlo nobene krivde, ki bi zadevala kraljico ter opravičevala kraljevo zahtevo, ter da se je ločitev le siloma in samovoljno dognala: potem se ne bomo čudili kraljici Nataliji, ki vender le človeški čuti in misli, ako globoko užaljena v najsvetejših ženskih čutih ne more motriti sedanjega položaja tako hladnokrvno, kakor ga motri regent Ristič, kateri je mnogo zagrešil v tej stvari, če tudi ne iz slabega namena. — Ker je kraljica ostala pri svojem sklepu ter ni hotela prostovoljno zapustiti Srbije, udati se je morala sili. Dne 18. t. m. zapustila je palačo, spremljana od žandarmerije. Neštevilno ljudstva se je zbralo pred palačo. Nekateri izmed množice so izpregli konje ter peljali kočijo, v kateri je bila kraljica, spet v palačo. Zdajci se vname hud boj med vojaki in ljudstvom. Ljudstvo je začelo vojake kamenati, oni pa so začeli streljati na množico. Na obeh straneh je bilo mnogo ranjenih in mrtvih. Natalijo so vender po noči z močnim vojaškim spremstvom spravili na kolodvor, in je potem odpotovala v Zemun. Narod je razsrjen proti regentstvu, Milanu in vojnemu ministru. Bati se je novih izgredov. Vojni minister je dal iz nova ostavko.